

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Министерство образования и науки Республики Северная Осетия-Алания
Администрация местного самоуправления МО «Ардонский район»
МБОУ СОШ № 3 г.Ардона Ардонского района РСО-Алания

РАССМОТРЕНО

руководитель ШМС

СОГЛАСОВАНО

Зам. директора по УВР

УТВЕРЖДЕНО

Директор

Мамиева Т.Г.

Протокол №1 от
«31» 08 2023 г.

Вазиева М.В

Протокол №1 от
«01» 09 2023 г.

Ачиев В.Х.

Приказ №136-У от
«01» 09 2023 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета «Осетинский язык»

для 4 класса начального общего образования

Составитель: Калаева С. С.,
учитель начальных классов

г. Ардон 2023 г.

Ирон æвзаджы программæ 4 къласæн

Æмбарынгæнæн фыстæг

Ирон æвзаджы ахуырадон программæ 4-æм къласæн арæзт æрцыд ног Федералон Паддзахадон Ахуырадон Стандарты (ФПАС-ы) домæнтæм гæсгæ æмæ ирон æвзаджы ахуырадон программæйы бындурыл (автортæ: Джыккайты Шамил, Хъантемыраты Ритæ, Мамиаты Изетæ, Гуæздæрты Азæ, Дзæуджыхъæу « Ир», 2005 аз)

Цыппæрæм къласы кусæн программæ арæзт æрцыд ног иумæйаг паддзахадон ахуырады домæнтæм гæсгæ. Ивд æрцыдысты темæтæм гæсгæ цы сахатты бæрц лæвæрд æрцыд уыдон (*къуыри – 2 сах. æдæппæт – 68 сах.*) æмæ уыдонмæ гæсгæ конд æрцыд къалендарон-тематикон пълан.

Бындур æвæрд цæуы скъоладзауты алывæрсыг рæзтæн: сæ зонындзинæдтæн; хибарæй хъуыды кæныныл ахуыр кæнынæн; ныхасы æмæ хи дарыны культурæйæн; раст хъомыладæн.

Мадаелон æвзаджы руаджы скъоладзаутæ базонынц царды æцæгдзинæдтæ, йæ сусæгдзинæдтæ.

Ахуыр æмæ хъомылады хæстæ скъолайы кæрæдзиуыл хъуамæ цæуой æнгом баст. Скъола ахуыргæнинагты хъуамæ ифтонг кæна сæ кармæ гæсгæ хъæугæ зонындзинæдтæй, рæзын сæм кæна адæймаджы хуыздæр миниуджытæ, цæттæ сæ кæна цардмæ.

Райдайæн скъолайы хæстæн сæ ахсджиагдæр у мадаелон æвзаг ахуыр кæнын, уымæн æмæ уый у иннæ предметтæ ахуыр кæныны, националон культурæйы бындур, æргом кæны йæ адæмы миддуне, истори, йæ фыдæлты царды сусæгдзинæдтæ.

«Ирон æвзаг æмæ литературæйы программæ 1-4 кълæстæн» Дзампаты Л, Дзæуджыхъæу, ЮНЕСКО, 2018 - ы хæстæ баххæст кæныны тыххæй пайда конд цæуы чыныг æмæ методикон амындтытæй:

- Саламты Лида. Ирон æвзаг: 4 къласæн.
- Саламты Л. Методикон амындтытæ 4-æм къласы ирон æвзаджы чыныгмæ.

Ирон æвзаг – нæ республикæйы паддзахадон æвзæгтæй иу, ирæтты мадаелон æвзаг. Ирæттæ – Республикæ Цæгат Ирыстон-Аланийы титулон наци. Куыд уырыссаг æвзаг, афтæ ирон æвзаг у филологон циклы иу хай æмæ рæзын кæны скъоладзауы коммуникативон культурæ, æххуыс ын кæны йæ ныхасы рæзтæн, уæрæх ын кæны йæ дунеæмбарынад æмæ хъомыл кæны ирæтты хуыздæр традицитæ æмæ æгъдæуттыл.

Ирæттæ сæ рæвзæрдæй фæстæмæ аудынц сæ мадаелон æвзагыл, уымæн æмæ æмбарынц: цалынмæ æвзаг цæра, уæдмæ фидар уыздæн национ культурæ, национ хиæмбарынад.

Ног (дыккаг фæлтæры) стандартты домæнтæ сты, цæмæй Уæрæсейы цæраг алы адæмæн дæр йе 'взаджы кад се 'хсæн бæрзонддæр ист æрцæуа, цæхгæр фæхуыздæр уа йæ ахуыр кæныны хъуыддаг. Уыцы хæстæ та æххæст кæны райдайæн скъола.

Райдайæн скъолайы бындур æвæрд æрцæуы сывæллæтты алывæрсыг рæзтæн. Уымæ гæсгæ ирон æвзаг ахуыр кæныны хъуыддаг арæзт у ахæм **нысан** æмæ **хæстæ** сæххæст кæнынмæ:

- хъуамæ сывæллæттæ сæ кæрæдзимæ иронау дзурын сахуыр уой. Уый тыххæй

та хъæуы фидар фæлтæрддзинад кæсын, фыссын æмæ хъуыды кæнынæй;

- сывæллæттæ зоной: æхсæнады адæмты 'хсæн ног ахастытæ кæй ис, иннæ æдæмы хæттыты сывæллæттæ дæр ирон æвзаг кæй ахуыр кæнынц, æмæ сæ уый кæрæдзийыл фидардæр кæй бæттты; сæ алыварс цæрæг адæмтимæ хæларæй цæрын кæй хъæуы, уый;

- иумæйаг ахуырадон зонындзинæдтæ бæрзонддæр кæнын; ныхасы рæзтыл кусын; фылдæр базонинмæ æмæ интеллект уæрæхдæр кæнынмæ тырнын;

- мадæлон æвзаджы фæрцы сывæллоны алыварсыгæй хъомыл кæнын;

- райдайæн скъолайы сывæллæтты лингвистикон зонындзинæдтæ рæзын кæнын хуымæтæг хуызы, цæмæй кæсын фыссын базонин;

- адæймаджы хъуыздæр миниуджытыл хъомыл кæнын.

- хъазты хуызы сывæллæтты эмоционалон уавæр рæзын кæнын;

- зонындзинæдтæ фылдæр кæнынмæ тырнындзинад рæзын кæнын. Чингуытæм, иннæ ахуырадон предметтæм сæм аудыны цæстæнгас рæзын кæнын.

Скъолайы иннæ ахуырадон предметты 'хсæн ирон æвзаджы нысан у ирон æвзагæй зонындзинæдтæ фылдæр кæнын æмæ сывæллæтты æхсæны культурæ бæрзондæр кæнын:

1-аг нысан – **зонындзинæдтæ фылдæр кæнын**. Ам скъоладзаутæн æмбарын кæнын хъæуы æппæтдунеон наукайы иу къабаз кæй у, йæ сæйрагдæр хæйтты йын зонин кæй хъæуы; уыцы зонындзинæдты бындурыл та аразын логикон хъуыдыкæнынад.

2-аг нысан – **æхсæны культурæ бæрзонддæр кæнынмæ** хауы скъоладзауты коммуникативон арæхстдзинад, ома дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзт, монологон æмæ диалогон ныхас, раст æмæ æнæрæдыдæй фыссын. Уыдон иумæ сты адæймаджы иумæйаг культурæйы бæрæггæнæнтæ.

Программæйы мидис

1. Вазыгджын дзырдтæ. Иумæйаг æмбарынад вазыгджын дзырдты тыххæй. Арæхдæр цы вазыгджын дзырдтæ æмбæлынц, уыдоны растфыссынады хуымæтæг хуызтæ.

2. Ныхасы хæйттæ:

1) Номдар. Номдарты тасындзæг иууон æмæ бимрæон нымæцты. Номдарты бирæон нымæцы арæзты хицæндзтнæдтæ: 1) хъæлæсон **а** æмæ **о**-йы ивынад хъæлæсон **æ**-мæ; 2) бирæон нымæцы фæсæфтуан **т**-йы дывæркæнынад, 3) æмхъæлæсонты къордæй цы дзырдтæ фæвæййынц, уыдоны **т**-йы разæй хъæлæсон **ы**-йы фæзынд. Номдарты растфыссынад.

2) Миногон. Миногонты тасындзæг. Хъуыдыйæдтæ аразгæйæ, сæ хъуыдымæ гæсгæ, хæстæг, стæй ныхмæ чи лæууы, ахæм миногонтæ æвзарын зонин.

3) Номивæг. Цæсгомон номивджытæ, сæ тасындзæг æххæст хуызы. Цæсгомон номивджытæй раст пайда кæнын ныхасы, сæ растфыссынад.

4) Мивдисæг. Мивдисæджы ивынад цæсгæмттæм æмæ нымæцтæм гæсгæ нырыккон, ивгъуыд æмæ суинаг афонты (æргомон здæхæны). Мивдисæджы кæрæтты растфыссынад. Хайыгтæ **нæ** æмæ **нал**-ы растфыссынад мивдисæгимæ.

5) **Фæрсдзырд.** Иумæйаг æмбарынад. Фæрсдзырдтæ иртасын ахæм фæрстытæм гæсгæ: **кæм?, кæдæм?, кæцæй?, кæд?, куыд?** Арæхдæр чи æмбæлы, уыцы фæрсдзырдты растфыссынад.

Дзырднатон куыст. Хъуыдыйæдтæ æвзаргæйæ, хъуыдымæ гæсгæ æмхуызон кæнæ ныхмæвæрд номдартæ, миногонтæ æмæ мивдисджытæ æвзарын. Хъуыды бæлвырддæр æмæ аивдæр дзырдтæй аразын. Ныхас уыцы иугъæдон дзырдтæй сыгъдæг кæнын.

3. Хъуыдыйад:

1) Хъуыдыйады æмхуызон уæнгтæ бæттæгтæ æмæ, фæлæ, тæ-имæ, стæй æнæ бæттæгтæй. Ранымады интонации; æмхуызон уæнгтæ кæрæдзийæкъæдзыгæй хицæн кæнын; æмхуызон уæнгтимæ хъуыдыйæдтæ аразын.

2) Вазыгджын хъуыдыйадимæ зонгæ кæнын. Бæттæгтæ æмæ, фæлæ, та-йы фæрцы баст вазыгджын хъуыдыйæдтæ аразын зонын. къæдзыг вазыгджын хъуыдыйады.

4. **Сидæн.** Хъæлæсы уагæй сидæн хъуыдыйады раст кæсын. Сидæн къæдзыг æмæ хъæры нысанæй хицæн кæнын.

5. Комкоммæ ныхас.

1) Комкоммæ ныхасимæ зонгæ кæнын. Хъуыдыйæдтæ авторы дзырдты фæстæ æвæрд комкоммæ ныхасимæ.

2) Комкоммæ ныхас хъæлæсы уагæй хицæн кæнын зонын. æрхæцæн нысæнттæ комкоммæ ныхасимæ (дыстьæлф, дыкъæдзыгтæ). Комкоммæ ныхас кæм уа, ахæм хъуыдыйæдтæ аразын.

6. Афæдзы дæргы цы æрмаг ахуыр кодтой, уый фæлхат кæнын.

1) **Ныхасы рæзтыл куыст.** Цы æрмаг бакастысты, уымæн пълан аразын. Текст (70-90 дзырды) сæрмагонд пъланмæ гæсгæ бæстон æмæ цыбырæй хи ныхæстæй дзурын, йæ формæ йын ивгæйæ (цæсгом, афон, комкоммæ ныхас æмæ æнд.). нывмæ гæсгæ радзырд ныффыссын. Фыстæг ныффыссын æмбалмæ, хæстæгмæ. Исты цау кæнæ фæзынд чысыл радзырды хуызы ныффыссын. Къласы, скъолайы цардæй къулы газетмæ уацхъуыд фыссын (ома, публицистон стилай пайда кæнын).

2) **Сыгъдæгфыссынад.** Иухаххон тетрады рæсугъд, раст æмæ тагъд фыссын ахуыр кæнын.

3) Контролон диктантгæн- 8 сахаты.

Сæйраг домæнтæ скъоладзауты зонындзинæдтæ æмаг арæхстдзинæдтæм

Цыппæрæм къласы ахуыры азы кæронмæ ахуырдаутæ хъуамæ зоной:
-вазыгджын дзырдты тыххæй æмбарынад;

Контрольное изложение														1		1
Диктант с грамматич. заданием						1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Система контрольных работ по родному (осетинскому) языку

Учебная четверть	Словарный диктант	Диктант	Списывание
1 класс			
1 четверть			
2 четверть			
3 четверть			
4 четверть	5-6 слов	10-15 слов	15-20 слов
2 класс			
1 четверть	8-10 слов	15-20 слов	15-20 слов
2 четверть	8-10 слов	15-20 слов	20-25 слов
3 четверть	10-12 слов	20-25 слов	25-30 слов
4 четверть	10-12 слов	20-25 слов	30-35 слов
3 класс			
1 четверть	10 - 12 слов	25-30 слов	35-40 слов
2 четверть	10 - 12 слов	25-30 слов	40-45 слов
3 четверть	12 – 15 слов	35-40 слов	45-50 слов
4 четверть	12 - 15слов	35-40 слов	50- 55 слов
4 класс			
1 четверть	12-15 слов	40-45 слов	55-60 слов
2 четверть	12-15 слов	45-50 слов	60-65 слов
3 четверть	15-18 слов	50-55 слов	65- 70 слов
4 четверть	15-18 слов	55-60 слов	65-70 слов

Оценивание словарных диктантов

«5» - за работу, в которой нет ошибок.

«4» - за работу, в которой допущена 1 ошибка и 1 исправление.

«3» - за работу, в которой допущено 3 ошибки и 1 исправление.

«2» - за работу, в которой допущено 4 и более ошибок.

Оценивание диктанта

«5» - за работу, в которой нет ошибок.

«4» - за работу, в которой допущены 1 – 3 ошибок.

«3» - за работу, в которой опущены 4 – 6 ошибок.

«2» - за работу, в которой допущено более 6 ошибок.

Учёт ошибок в диктанте.

1. Нарушение орфографических правил при написании слов.
2. Ошибки на пропуск, перестановку, замену и вставку лишних букв в словах.
3. Отсутствие знаков препинания, изученных в данный момент в соответствии с программой.
4. Повторная ошибка в одном и том же слове считается за одну ошибку (например, ученик дважды в слове написал «къ» вместо «х»).
5. Три однотипные ошибки считаются как одна ошибка, а каждая последующая на данную орфограмму как самостоятельная.
6. Несколько ошибок, допущенных в одном словарном слове, считаются как одна ошибка.

Примечание. Оформление работы не должно влиять на оценку. При оценивании работы учитель принимает во внимание каллиграфический навык ученика. Оценка за диктант без грамматического задания выставляется в кавычках («5»). Оценка за диктант с грамматическим заданием выставляется в кавычках и под ней оценка без кавычек за грамматическое задание.

Оценивание грамматического задания

«5» - задание выполнено без ошибок.

«4» - правильно выполнено не более? Или менее 3\4 задания.

«3» - правильно выполнено не менее 1\2 задания.

«2» - правильно выполнено менее 1\2 задания.

Оценивание списывания

«5» - за работу, в которой нет ошибок и исправлений.

«4» - за работу, в которой допущена 1 ошибка, 1 – 2 исправления.

«3» - за работу, в которой допущено 2 – 4 ошибки.

«2» - за работу, в которой допущено 5 и более ошибок.

Тематикон пълан

График контрольных работ

№	Практическая часть программы	Тема	Форма проведения
1	Контролон диктант грамматики хөстимсе №1	Номдар. Номдарты тасындзæг	Диктант
2	Контролон сфыст №1	Номдарты тасындзæг	Сфыст
3	Контролон диктант грамматики хөстимсе №2	Миногон. Номивсег.	Диктант
4	Контролон диктант грамматики хөстимсе №3	Мивдиссег.	Диктант
5	Контролон сфыст	Фæрсдзырд.	Сфыст
6	Контролон диктант грамматики хөстимсе №4	Итогон контролон диктант грамматики хөслæвæртимсе	Диктант

**Къæлиндарон-тематикон пълан ирон æвзагæй 4 кълас
Саламты Лидæ – 68 сахаты**

№	Урочы темæ	Сахæтты нымæц	Нымæц
1	Мыртæ æмæ дамгъæтæ	1	
2	Алфавит	1	
3	Дæргъвæтин æмхъæлæсонтæ	1	
4	Цавд	1	
5	Вазыгджын дзырдтæ	1	
6-7	Вазыгджын дзырдтæ. Н.р. Изложени фæлт. 42	2	
8	Номдар Номдарты ивынад хауæнтæм гæсгæ	1	
9	Номдарты тасындзæг. Номон хауæн	1	
10	Гуырынон хауæн	1	
11	Дæттынон хауæн	1	
12	Арæзтон хауæн	1	
13	Иртæстон хауæн	1	
14	Æддæгбынатон хауæн	1	
15	Контролон диктант грамматикон хæстимæ темæ «Номдар»	1	
16	Рæдыдтытыл куыст. Цæдисон хауæн	1	

17	Хуызæнон хауæн.	1	
18	Рацыд æрмæг фæлхат кæнын	1	
19	Номдарты тасындзæг бирæон нымæцы.	1	
20	Номдарты тасындзæг бирæон нымæцы.	1	
21	Номдарты бирæон нымæцы аразты хицандзинадта	1	
22	Номдарты бирæон нымæцы аразты хицандзинадта	1	
23	Номдарты растфыссынад	1	
24	Контролон сфыст №1 .	1	
25	Рæдыдтытыл куыст. Номдар фæлхат кæнын	1	
26,	Миногон.	1	
27, 28	Миногонты тасындзæг	2	
29	Номивæг. Цæсгомон номивджытæ	1	
30	Цæсгомон номивджыты тасындзæг	1	
31	Контролон диктант №2 грамматикон хæстимæ	1	
32	Рæдыдтытыл куыст. Цæсгомон номивджытæ фæлхат кæнын	1	
33	Мивдисæг. Мивдисæджы афонтæ	1	
34	Мивдисæджы ивынад нымæцтæм гæсгæ	1	
35	Мивдисæджы ивынад цæсгæмттæм гæсгæ	1	

36	Ныхасы рæзт. Изложени.	1	
37	Нырыккон афоны 1 аг цæсгомы мивдисджытæ	1	
38	Нырыккон афоны 2 аг цæсгомы мивдисджытæ	1	
39	Нырыккон афоны 3аг цæсгомы мивдисджытæ	1	
40	Ивгъуыд афоны 1 аг цæсгомы мивдисджытæ	1	
41	Ивгъуыд афоны 2аг цæсгомы мивдисджытæ	1	
42	Ивгъуыд афоны 3аг цæсгомы мивдисджытæ	1	
43	Суинаг афоны 1 аг цæсгомы мивдисджытæ	1	
44	Суинаг афоны 2 аг цæсгомы мивдисджытæ	1	
45	Суинаг афоны 3аг цæсгомы мивдисджытæ	1	
46	Мивдисджыты кæрæтты растфыссынад. Мивдисæг фæлхат кæнын	1	
47	Контролон диктант №3 грамматикон хæстимæ	1	
48	Рæдыдтытыл куыст. Фæрсдзырд	1	
49	Фæрсдзырд	1	
50	Контролон сфыст №2	1	
51	Рæдыдтытыл куыст. Фæрсдзырдты растфыссынад	1	
52	Хъуыдыйад	1	
53, 54, 55	Хъуыдыйады æмхуызон уæнгтæ	3	

56	Вазыгджын хьуыдыйад	1	
57	Итогон контролон диктант грамматикон хөслөвэртимө	1	
58	Рөдыдтытыл куыст. Рацыд әрмәг фәлхат кәнын	1	
59, 60	Сидән	2	
61	Комкоммә ныхас	1	
62	Комкоммә ныхас фәлхат кәнын	1	
63	Ныхасы рәзт. Изложени.	1	
64	Рөдыдтытыл куыст.	1	
65-68	Рацыд әрмәг фәлхат кәнын	4	

ОБЯЗАТЕЛЬНЫЕ УЧЕБНЫЕ МАТЕРИАЛЫ ДЛЯ УЧЕНИКА

Саламты Лида. Ирон æвзаг: 4 къласæн.

МЕТОДИЧЕСКИЕ МАТЕРИАЛЫ ДЛЯ УЧИТЕЛЯ

Саламты Л. Методикон амьндгытæ 4-æм къласы ирон æвзаджы чиныгмæ.

Майрæмышъуаты Ф.А. Грамматикон аргъæуттæ – Дзæуджыхъæу: Олимп.- 2006.- 16 с.

Майрæмышъуаты Ф.А. Нывмæ гæсгæ куыст ирон æвзаджы урокты. Дзæуджыхъæу. СОРИПКРО. - 2021.- 87 с.

Майрамукаева Ф.А. Игровые технологии на уроках в обучении осетинскому языку.- Владикавказ: СОРИПКРО, 2021.- 87 с.

Цгъойты Беллаæ. Ирон-уырыссаг нывджын дзырдурат. – Дзæуджыхъæу:СЕМ, 2019-210 ф.

ЦИФРОВЫЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЕ РЕСУРСЫ И РЕСУРСЫ СЕТИ ИНТЕРНЕТ

1. Бæрзæфцæг <https://vk.com/barzafcag> http://vk.com/wall-33833481_2464
2. <http://nslib.tmweb.ru/> Национальная научная библиотека РСО-Алания
3. www.iriston.ru Новости об Осетии, музыка, литература, форум
4. iratta.com Осетинская история, сказки, музыка, фотографии, новости, форум
5. iriston.com История и культура Осетии
6. ossetians.com Сайт об осетинах
7. "[Осетинский язык](https://ironau.ru/skola.html)" - учебные и справочные материалы <https://ironau.ru/skola.html>
8. historyalans.narod.ru Англоязычный сайт: аланы, скифы, фотогалерея
9. baragbonta.ru Барагбонта.
10. <http://aors.narod.ru/> История и культура Осетии
11. <http://iratta.com>
12. <https://ironau.ru/skola.html>
13. <https://disk.yandex.ru/d/T2OСkw5Dah9TdQ>
14. [Цифровая образовательная среда осетинского языка.](https://iron-do.ru/)
<https://iron-do.ru/>